

Stredná odborná škola polytechnická, Sládkovičova 104, Ružomberok

Smernica riaditeľa školy k prevencii a riešeniu šikanovania žiakov v SOŠP a v školskom internáte

v súlade s Metodickým usmernením MŠ SR č. 7/2006 – R z 28. marca 2006 k prevencii a riešeniu šikanovania žiakov v školách a školských zariadeniach

vydávam

túto smernicu riaditeľa školy:

Čl. 1

Charakteristika šikanovania

Šikanovaním rozumieme akékoľvek správanie žiaka alebo žiakov, ktorých zámerom je ublíženie inému žiakovi alebo žiakom, prípadne ich ohrozenie alebo zastrašovanie. Ide o ciele a **opakované** použitie násilia voči takému žiakovi alebo skupine žiakov, ktorí sa z najrôznejších dôvodov nevedia alebo nemôžu brániť. Prejavuje sa v rôznych podobách, ktoré môžu mať následky na psychickom a fyzickom zdraví.

Čl. 2

Podstatné znaky šikanovania

Sú nimi:

- a) úmysel bezprostredne smerujúci k fyzickému alebo psychickému ublíženiu druhému,
- b) agresia jedného žiaka alebo skupiny žiakov,
- c) **opakované** útoky,
- d) nevyrovnaný pomer síl medzi agresorom a obeťou.

Čl. 3

Prejavy šikanovania

1) *Priama podoba:*

- a) fyzické útoky,
- b) urážlivé prezývky,
- c) nadávky,
- d) posmech,
- e) tvrdé príkazy agresora vykonať určitú vec proti vôle obeť,
- f) odcudzenie vecí atď.
- g) kiberšikana

2) *Nepriama podoba* – napr. prehliadanie a ignorovanie obeť.

Čl. 4

Zodpovednosť školy

- 1) Škola zodpovedá za žiakov v čase vyučovania a školských akcií podľa § 49 zákona č. 29/1984 Zb. - školský zákon a Dohovoru o právach dieťaťa a podľa pracovného poriadku školy.
- 2) Za povinnosť uvedenú v predchádzajúcom bode sú zodpovední všetci pedagogickí zamestnanci školy, konkrétne:
 - a) tí, ktorí realizujú vyučovací proces,
 - b) tí, ktorí vykonávajú počas prestávok pedagogický dozor na chodbách,
 - c) tí, ktorí vykonávajú pedagogický dozor počas školských akcií rôzneho druhu (výlety, KOČAP, exkurzie, kultúrne podujatia, medzinárodné projektové stretnutia, družobné návštevy, športové podujatia atď.)
 - d) tí, ktorí vykonávajú pedagogický dozor počas záujmových krúžkov,
 - e) tí, ktorí vykonávajú pedagogický dozor v ŠI.

- 3) Škola zodpovedá aj za škodu, ktorú v čase vyučovania, resp. v dobe vykonávania tzv. prechodného dohľadu spôsobí žiak, pokiaľ ten (**to zn. učiteľ alebo vychovávateľ v ŠI**), **kto je povinný vykonávať dohľad nepreukáže, že náležitý dohľad nezanedbal** (§ 422 Občianskeho zákonníka).
- 4) V prípade, že náležitý dohľad nebol zanedbaný a dotýčny vykonávajúci dohľad preukáže spôsobenie škody žiakovi, **za škodu zodpovedá žiak** (v prípade plnoletosti žiaka), **resp. rodič alebo zákonný zástupca žiaka** (v prípade neplnoletosti žiaka).
- 5) Šikanovanie, resp. jeho náznaky nesmie byť zamestnancami školy **v žiadnej miere akceptované**. Pedagogický zamestnanec musí šikanovanie medzi žiakmi **bez meškania riešiť**, oznámiť túto skutočnosť triednemu učiteľovi agresora a obeť, a každej jeho obeť poskytnúť okamžitú pomoc.

Čl. 5

Priestupková a trestnoprávna zodpovednosť

- 1) Šikanovanie žiakov môže v určitých prípadoch napĺňať skutkovú podstatu **priestupkov** v zmysle zákona č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov. Ide predovšetkým o priestupky:
 - a) *proti občianskemu spolunažívaniu,*
 - b) *proti majetku.*
- 2) Zodpovedným za priestupky je ten, kto v čase spáchania priestupku dovŕšil **pätnásť rok svojho veku**, to zn. žiak –(čka). Ak v čase spáchania priestupku dovŕšil (a) pätnásť rok a neprekročil (a) osemnásť rok svojho veku, zaraďuje sa do kategórie „**mladistvých**“.
- 3) Šikanovanie žiakov môže v určitých prípadoch napĺňať aj skutkovú podstatu **trestných činov** v zmysle zákona č. 300/2005 Z.z. – Trestný zákon. Ide najmä o trestný čin:
 - a) *ohovárania,*
 - b) *nebezpečného vyhrážania,*
 - c) *ubliženia na zdraví,*
 - d) *obmedzovania osobnej slobody,*
 - e) *nátlaku,*
 - f) *vydierania,*
 - g) *lúpeže,*
 - h) *hrubého nátlaku,*
 - i) *krádeže,*
 - j) *poškodzovania cudzej veci,*
 - k) *neoprávneného užívania cudzej veci.*
- 4) Trestne zodpovedný je ten, kto v čase spáchania činu dovŕšil **štrnásť rok** svojho veku. Žiaci, ktorí v čase spáchania trestného činu dovŕšili štrnásť rok a neprekročili osemnásť rok svojho veku sa podľa trestného zákona zaraďujú do kategórie „**mladistvých**“.
- 5) Učiteľ (ka), MOV alebo vychovávateľka našej školy, ktorému (ktorej) bude známy prípad šikanovania **a neprijme v tomto smere žiadne opatrenia, neoznami túto skutočnosť triednemu učiteľovi agresora a obeť a zástupcovi vedenia školy, sa vystavuje riziku trestného postihu**. Takýmto konaním môže pedagogický zamestnanec napĺňať i skutkovú podstatu **trestného činu neprekazenia trestného činu, neoznámienia trestného činu alebo ubliženia na zdraví** a to tak: *že inému (to zn. žiakovi) z nedbanlivosti ublíži na zdraví tým, že poruší dôležitú povinnosť vyplývajúcu z jeho zamestnania, povolania, postavenia alebo funkcie, alebo uloženú mu podľa zákona.*

Čl. 6

Postup v prípade zistenia šikanovania

V prípade, že v priestoroch budovy počas školského vyučovania, v ŠI, resp. na školských akciách uvedených v čl. 4, bod 2, písm. c) **sa zistí prípad šikanovania**, je každý pedagogický resp. nepedagogický zamestnanec postupovať takto:

- 1) Ten zamestnanec, ktorý tento prípad zistí, informuje o tejto skutočnosti triedneho učiteľa agresora a obeť (**predtým si zistí meno a priezvisko týchto žiakov a triedu, ktorú navštevujú**), koordinátora prevencie a zástupcu vedenia školy.
- 2) Triedni učitelia zabezpečia vyšetrenie šikanovania. Pri vyšetrovaní sa odporúča nasledovná stratégia:
 - a) zaistenie ochrany obetiam,
 - b) rozhovor so svedkami, obeťou, agresorom (**nikdy nekonfrontovať obeť s agresormi**),
 - c) v prípade viacerých agresorov je potrebná ich izolácia, aby sa zabránilo krivej výpovedi, prípadne možnosti dohodnúť sa na spoločnej výpovedi
 - d) o danom vyšetrení spíšu zápis, pričom tento odovzdajú v 1 vyhotovení:
 - zástupcovi vedenia školy,
 - koordinátorovi prevencie,
 - jeden exemplár si nechajú pre svoju potrebu a priložia ho ku katalógovému listu žiaka. V zápise popíšu skutočnosť, vyjadrenia agresora a obeť a navrhnú opatrenia na riešenie.
- 3) Triedni učitelia agresora a obeť v spolupráci s koordinátorom prevencie **si požívajú na pohovor rodičov, resp. zákonných zástupcov týchto žiakov**. Aj o tomto stretnutí spíšu zápis. K pohovoru prizvú aj zástupcu vedenia školy.
- 4) Po písomnom uzavretí celého prípadu, zvážení návrhov na opatrenia, vyjadrení agresora a obeť, rodičov, resp. zákonných zástupcov týchto žiakov **riaditeľ školy rozhodne o ďalšom postupe** v súlade s vnútorným poriadkom školy, pracovným poriadkom školy, resp. zákonom č. 300/2005 Z. z. a č. 372/1990 Zb.

V prípade, že tento negatívny jav zistí žiak (čka) školy, je povinný (á) okamžite o tejto skutočnosti informovať svojho **triedneho učiteľa** a v jeho neprítomnosti **zástupcu vedenia školy**.

Žiaci sa môžu obrátiť aj na :

- koordinátora prevencie
- Centrum pedagogicko-psychologického poradenstva a prevencie – CPPPaP
I. Houdeka 2351, 034 01 Ružomberok tel.: 044/4342634
- Linku detskej istoty UNICEF 116 111 (bezplatné číslo)
- Linku detskej dôvery 0800 117 878 (bezplatné číslo)

Informácie môžu získať na stránke www.prevenciasikanovania.sk

Tieto kontakty budú umiestnené na nástenke prevencie šikanovania – pri zborovni.

Nakoľko šikanovanie je závažným negatívnym spoločenským javom, celý prípad vyšetrenia šikanovania sa bude realizovať **pri zachovaní dôvernosti až do vyriešenia daného prípadu**. Týmto postupom nie je dotknutá informačná povinnosť školy.

Čl. 7

Opatrenia na riešenie situácie

V prípade, že sa vyskytne prípad šikanovania, sa budú používať tieto opatrenia:

1) Opatrenia pre obeť:

- a) odporučiť rodičom žiakov vyhľadať odbornú starostlivosť (*hlavne pedagogicko - psychologickú poradňu*),
- b) informovanie a poradenstvo pre rodičov žiakov.

2) Opatrenia pre agresorov:

- a) odporučiť rodičom agresorov vyhľadať odbornú starostlivosť (*hlavne CPPPaP*),
- b) výchovné opatrenia
 - napomenutie a pokarhanie TU
 - pokarhanie RŠ
 - podmienené vylúčenie
 - vylúčenie žiaka zo štúdia na škole
- c) preložiť žiaka do inej triedy,

- d) znížiť známku zo správania,
- 3) **Opatrenia v mimoriadnych prípadoch:**
- odporúčenie rodičom umiestniť žiaka na dobrovoľný diagnostický pobyt do liečebno – výchovného sanatória,
 - oznámenie príslušnému Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny – sociálno-právna ochrana detí za účelom využitia nutných výchovných opatrení v prospech maloletého v zmysle zákona č. 195/1998 Z.z. o sociálnej pomoci, v znení neskorších predpisov,
 - oznámenie príslušnému útvaru Policajného zboru SR, ak došlo k závažnejšiemu prípadu šikanovania, pri ktorom je podozrenie, že **bol spáchaný trestný čin alebo čin inak trestný** (u maloletých).

Čl. 8

Spolupráca školy s rodičmi žiakov a ďalšími inštitúciami

- Pri podozrení na šikanovanie žiaka sú koordinátor prevencie, ale **hlavne triedni učitelia povinní upozorniť rodičov žiakov:**
 - aby si všímali možné príznaky šikanovania
 - a súčasne ponúknuť im pomoc

Táto povinnosť platí tak pre rodinu obeť ako aj rodinu agresora.

Pri pohovore s rodičmi sú učitelia povinní dbať na taktný prístup a **najmä zachovanie dôvernosti informácií.**

- Spoluprácu pri danej problematike so špecializovanými inštitúciami (najmä CPPPaP, krízové centrum) za školu zabezpečuje **koordinátor prevencie.**
- Pri podozrení, že šikanovanie naplnilo skutkovú podstatu priestupku alebo trestného činu, je **riaditeľ školy** povinný oznámiť túto skutočnosť príslušnému útvaru Policajného zboru SR.
- Škola je povinná bez zbytočného odkladu oznámiť orgánu sociálno – právnej ochrany skutočnosti, ktoré ohrozujú žiaka, alebo že žiak spáchal trestný čin, prípadne opakovane páchal priestupky (**zabezpečí triedny učiteľ**).

Čl. 9

Prevenia šikanovania

Formy správania a konania uvedené v čl. 3 a čl. 5 tejto smernice nie sú v žiadnom prípade **neškodným humorom a zábavou.** Základným preventívnym opatrením našej školy je princíp:

„Sme škola, kde sa šikanovanie netoleruje v žiadnych podobách!“

Systémové aktivity školy v oblasti prevencie šikanovania a agresivity

- Úlohou vedenia školy, vychovávateľov v ŠI, všetkých pedagogických a nepedagogických zamestnancov **je vytvoriť pozitívnu klímu v škole**, aby sa predchádzalo týmto prejavom antisociálneho správania žiakov i skupín žiakov.
- V súlade s pracovným poriadkom školy a Metodickým usmernením č.3/2003 k problematike zabezpečenia BOZP je zabezpečený dozor pedagogických zamestnancov cez prestávky, pred začiatkom vyučovania, po jeho skončení i v čase mimo vyučovania.
- Škola spolupracuje s odborníkmi špecializovaných inštitúcií – CPPPaP, krízové centrum.
- Na nástenke prevencie školy sú umiestnené kontakty a telefónne čísla na inštitúcie zaoberajúce sa problematikou šikanovania
- Táto **smernica** je v súlade s pravidlami správania a konania žiakov vrátane sankcií za ich porušenie zapracovanými vo vnútornom poriadku školy.
- S touto smernicou sú povinní oboznámiť žiakov školy všetci triedni učitelia a túto skutočnosť zapísať do preberajúceho učiva v časti „*triednická hodina*“.
- S touto smernicou boli oboznámení všetci pedagogickí zamestnanci školy na pracovnej porade konanej dňa **05.09.2011**, čo potvrdili svojim podpisom na prezenčnej listine priloženej ku zápisnici z tejto porady.

- 8) Vedenie školy zabezpečí vzdelávanie v oblasti prevencie šikanovania najmä triednych učiteľov, koordinátora prevencie a výchovného poradcu.
- 9) S touto smernicou oboznámia rodičov, resp. zákonných zástupcov žiakov triedni učitelia na triednych rodičovských združeniach. Táto skutočnosť bude zapísaná v zápisnici z rodičovského združenia.
- 10) Táto smernica bude zverejnená na na [www stránke školy](#).
- 11) Smernica nadobúda účinnosť dňom 5. septembra 2011 a platí až do odvolania, príp. zmeny príslušnej legislatívy.

V Ružomberku dňa 05.09.2011

Mgr. Vladimír Pančík
riaditeľ školy